

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Speculum Quaestionum moralium, in universam Aristotelis philosophi summi Ethicen

Case, John

Francofurtum, 1597

VD16 C 1242

Cap. I. - An nihil latiùs pateat in bumana vita quàm voluptas? [...]

[urn:nbn:de:bsz:31-109038](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-109038)

LIBER DECIMVS.

CAP. I.

*An nihil aliud pateat in humana vita
quàm voluptas?*

*An falsa & periculosa sit oratio veritatis
si vita non respondeat?*

SENATVS philosophorum Summa horum decem librorum succinctè & præclarè explicata

in hoc vno cōsentiunt, quòd sit vnum in moribus summum bonum, cuius intuitu mens humana, vt cœlum motu perficeretur. Hoc bonum in primo libro quasi signum currentibus stadium istius vitæ sapienter propositum fuit, vt omni sudore omnique periculo alacriter suscepto, virtutis tandem palma, id est, vera beatitudine perfrueremur. Maior enim virtus est in fine alliciendi hominem, quàm in magnetè.

magnete attrahendi ferrum. Hoc sine proposito subiectum & medium discutiuntur. Subiectum homo est, medium virtus: Summa ergo omnium Ethicorum in his tribus consistit, nempe in obiecto, quod est felicitas: in subiecto, quod est capax felicitatis: in medio, quo hæc demum felicitas comparatur. In obiecto considerantur duo: actio de qua in primo, contemplatio, de qua in hoc libro agitur. In subiecto præcipuè spectantur tres animæ potentie: appetitus, qui affectibus: voluntas, quæ virtutibus moris & intellectus, qui virtutibus mētis subiicitur. In medio explicantur ordine singulæ virtutes cum illarum oppositis & extremis, ut illis utendo, hæc fugiendo felicitatem, de qua nunc agimus, perfectiùs contemplerur. Hinc felicitis memoriæ patres ordinem tractandi sacra oracula meo iudicio didicerunt, qui primùm de Deo qui est obiectum sacre philosophiæ: tum de subiecto, nempe homine lapsio: postremò de medio, id est, de gratia in Christo disputant: ut in sententiarum magistro & Thoma miraculis certè eius ætatis in qua scripserunt, cõstat.

Sed

Sed quorsum est hæc digressio: certè si sit digressio huc tēdit: vt intelligas vno verbo & res & rerum ordinem quæ in his libris Ethicorum pertractātur Sed quæris quid agat philosophus in hoc postremo libro? definit rādem nobilissimam illam beatitudinem, quæ in sola contemplatione rerum diuinarum luget. Cæterum antea quàm ad illum scopum disputationis venit fructuosa quædā de voluptate præcepta tradit; de qua agēdum esse accuratius, in i. hoc cap. quatuor rationib. cōcludit philosophus: Primūm, quia est cōiunctissima naturæ humanæ: secundo, quia vis maxima in ea est ad virtutem, si honestis rebus lætari instruamur: tertio, quia latissimè per omnes partes vitæ diffunditur: nam quæ sunt iucunda sequuntur omnes, molesta fugiūt: postremò, quia de re nulla inter philosophos maior aut vehementior est contentio: quippe aliqui crediderūt esse summum bonum, aliqui verò esse summum malum, aliqui iterum nec bonum nec malum, postremò aliqui diuerso respectu, & bonum & malū esse defendunt. Inter istas opiniones secūda

Argumentū huius decimi lib.

De voluptate cur hic fufius agēdum.

Ss hoc

Voluptas nō
est summum
malum.
Voluptatem
omnes sequi-
mur.
Factis potiùs
quàm dictis
vulgus duci-
tur.

Oratio que
vera.

hoc loco ab Arist. reprehenditur. Nam si
doceas voluptatem esse summum malū,
viuēdum est inquit sine voluptate ne vi-
ta sermōni non respondeat. Quis enim
mortalium est qui voluptatem nō sequi-
tur? Hoc certē si fiat, id est, si facta tua di-
ctis non respondeant, rapis imperitā mul-
titudinē ad scelus, cuius ingenium exem-
plo vitæ potiùs quàm sermone commo-
uetur. Oratio tamen si vera sit, vt ait phi-
losophus, non solū ad intelligendū, ve-
rū etiam ad viuēdum plurimū valet
vera autem tum quidem videtur multi-
tudini, cum id facias quod docueris.

Distinctio prime questionis.

Nihil latius pa- ter in humana vi- ta quam volu- ptas, quia est	{ Inſita à natura, { Per omnes partes diffusa, { Sine voluptate nec mens virtutem { nec corpus affectum habet.
--	---

Distinctio secunde questionis.

Falsum & periculosū dicitur ali- quid duob. modis, vel	{	Opinione multitudinis, & sic oratio ve- ritatis si vita non respōdeat falsa & pe- riculosa videtur: ratio est, quia multi- tudo plerumq; sensum sequitur, cuius non est (vt in textu ait Arist.) de rebus subtiliùs iudicare.
		Constitutione rei, & sic oratio veritatis non est falsa, nam sepè flagitiosi idvo- ce & lingua docent, quod factō & vita negant.

Opp.

Opp. contra primam quaestionem.

Multa, vt oratio, sensus, affectus aequè latè patent in vita humana: ergo voluptas qua saepe dolore tollitur latissimè non patet.

Resp.

Latissimè patere dicitur non quòd non aliquàdo minuat. sed quòd inter affectus naturales ea vna est qua ipsa maximè natura sequitur.

Opp. contra secundam.

Verum & falsum à rebus qua sunt in oratione dependent, vt docet philosophus in antepredicamentis: ergo non à vita vt hoc loco docetur.

Resp.

Patet solutio huius argumenti in distinctione, si diligentius expendatur.

CAP. II.

En sumum bonum per additionem alterius boni fiat melius?

EVDOXVS vir quidem praestanti & singulari temperantia voluptatem summum bonum (vt hic ait Arist.) constituit, suamque opinionem quatuor syllogismis sic confirmauit. Quicquid omnia appetunt, id ipsum est summum bonum: sed omnia voluptatem appetunt: ergo voluptas est summum bonum. Præterea

Eudoxi ratio
nes pro voluptate, nempe
quòd sit summum bonum.